

ÜNİVERSİTE NEDİR?*

Çev.: Yrd. Doç. Dr. Levent Aytemiz ***

Üniversite nedir? Jacques BARZUN¹ “Üniversite hiç kimsenin bilmediği bir kurumdur ve tek başına hareket eder” ifadesi ile üniversiteyi tanımlamanın gücünü anlatmaya çalışmaktadır. Üniversite, öğretim ve araştırmayı birlikte yürütebilen (fakat) sınıflandırılması zor bir tür kamusal hizmet veren bir organizasyon görüntüsü çizmekte (aynı zamanda) kendisi prestij ve finansal kaynaklara aç dev bir işletmedir. Ama gerçekten Üniversite nedir?

Bu makalenin amacına uygunluğu açısından, bir üniversitenin kendisini nasıl gördüğü veya ne olması gerektiği değil, üniversitenin gerçekten ne olduğunu açıklamaya çalışacağım. Tanımlamama yardımcı olması açısından “kapitalizm”i, iktidar gücünü ve etkinliğini artırmayı hedeflemiş herhangi bir sistem olarak adlandıracağım - ki bu iktidar (hakimiyet) doğa yada insanlar üzerinde olabilir- ve böylece üniversiteleri de kapitalizm’in (iktidar mücadelesi veren) kurumlarından biri olarak tanımlayacağız.

Doğanın üzerinde iktidar (hakimiyet) bilim sayesinde gerçekleşir. Bireyin üzerinde iktidar ise dinin, siyasetin, sosyal değerlerin ve halkla ilişkilerin karışımından oluşmaktadır. Üniversiteler de bu iki iktidarı elde etme arayışındadır. Üniversiteler doğa üzerindeki iktidarlara için yeni bilgiyi, birey üzerindeki hakimiyetleri içinde prestij elde etme arayışını devamlı ve büyük bir tutku ile sürdürürler. Eğer günümüz üniversitesi, doğa veya insan üzerinde hakimiyetten birini seçmek zorunda kaldığında, bir zamanlar Alman

* Robert D. Honigman’ın “**University Secrets**” adlı eserinin altıncı bölümü olarak <http://universitysecrets.com/six.htm> adresinden alınmıştır. Erişim tarihi: 25 Mayıs 2006

** Asıl mesleği avukatlık olan Robert D. Honigman , Amerikanın önde gelen üniversitelerinde ders vermiştir. UCLA, Berkeley , University of Michigan ve John Hopkins gibi üniversitelerin öğrenci gazetelerinde bir çok makalesi yayımlanmış, bu makalelerinde çoğunlukla üniversite-öğrenci ilişkileri ve üniversite eğitim sistemini tartışmıştır. 1997 yılında yayımlanan University Secrets isimli kitabını, yirmi yılı aşan üniversite araştırmalarının bir sonucu olarak yayımlamıştır. Bu kitabıyla üniversite seçiminde bulunacak öğrencilere yön göstermeyi ve üniversitelerin iç dünyalarını anlatmayı hedeflemiştir.

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, İ.İ.B.F., İktisat Bölümü Öğretim Üyesi, aytemiz@iibf.sdu.edu.tr

¹ Çevirenin notu: Jacques BARZUN (1907-), Fransız asıllı Amerikalı tarihçi ve düşünür.

üniversitelerinin yaptığı gibi, insan üzerindeki iktidarı seçecekleri kanaatindeyim. Aslında, üniversite kapitalist bir girişimci gibi davranır. Bilgi güç ise üniversitede bu gücü elde etmeye çalışan bir kurumdur.

Kapitalizm'in karşıtı anarşidir; Eski Ahit'te der ki "her insan kendi incir ağacının altında oturur ve kendi gözünden gördüğü doğru ne ise onu yapar." İnsanlık ve kurumlar, çatışmanın bir çeşit kaynağıdır. İnsanoğlu, hem sosyal bir hayvan, hem de bireylerden oluşan bir kalabalık olmasından kaynaklanan, kapitalizm ile anarşizm arasında Toplum ve kurum açısından bir tür çatışma süregelmiştir. Birbirimize bağımlı sosyal hayvan olarak hayatımızı idame ettirmek için dil en önemli faktördür. Ancak aynı zamanda insanoğlu, karınca kolonisindeki tek karınca gibi olmayan, bireylerdir de, böylece kendisine ait sürmesi gereken bireysel bir yaşamı da mevcuttur.

İktidar – bir bireyin diğerleri üzerindeki hakimiyeti - iki sebepten kaynaklanmaktadır. Birincisi, bireylerin istek ve yeteneklerini gösterebilmeleri için fırsat tanınmasıdır. Daha çoğunu üreten insanlar daha çoğunu hak etmektedirler, ve bireye risk alma ve aldığı riskin karşılığı olarak semeresini toplayabilmesine olanak sağlanması gerekir. Sonuç olarak sebeplerden biri, bireysel özgürlük ve kişisel inisiyatif kullanmasına izin verilmesinden kaynaklanmaktadır. İkinci neden ise içinde bulunduğumuz karmaşık toplumun, iktidar yetkisinin (erki) seçkin olanlara ve bireylere verilmediği takdirde işlevini sürdüremeyecek olmasıdır. Şirketler CEO'lara (yöneticilere), ordular komutanlara ve generallere ihtiyaç duyarlar. Ve devletlerin de liderlere ihtiyacı vardır. Ancak sağlıklı bir topluluk hatta toplumun bütünü açısından en ideali, iktidarın (erk'in) kişisel ve müşterek haklar arasında dengeli dağıtılması, yada erk'in kötü kullanımını ve tek merkezde artarak biriktirilmesini engelleyecek bir geri besleme mekanizmasının bulunması durumunda gerçekleşecektir. Geri besleme (feedback) yapabilen başka mekanizmalar (serbest piyasa rekabeti ve işçi sendikaları gibi) olduğu halde, biz söz konusu bu durumu demokrasi olarak adlandırmaktayız. Kapitalistlere (benim gibi) sınırsız güç verildiğinde daima sistemi yozlaştırırız. Kendi amaç ve değerlerimizi olduğundan daha fazla göstermek, (özellikle de erk'imizin korunması ve artırılması konusunda); diğer taraftan yetkimiz altında olanların ihtiyaç ve hedeflerini de olduğundan daha az gösterme ve önemsememe eğilimindeyizdir. Akıllı bir organizasyon kişisel haklar ile iktidarın dengelenmesi için daha dikkatli davranır.

Maalesef, modern üniversitelerin erk dengesi bulunmamaktadır. Günümüz üniversitelerin hemen hepsi sadece kapitalist girişimcidir. Büyük üniversiteler ve araştırma birimleri kendilerini 19'uncu ve 20'nci yüzyıl kapitalistlerinin varisleri gibi gördükleri kanaatindeyim. Clark Kerr'in Üniversitenin Faydaları (*The Uses of the University*, 1963) isimli eserinde modern üniversite hakkındaki klasik görüşünü şöyle ifade etmektedir; "*Geçen yüzyılın ikinci yarısında demiryollarının ve bu yüzyılın ilk yarısında da otomobillerin yaptığını, bu yüzyılın ikinci yarısında bilgi endüstrisi*

Üniversite Nedir

gerçekleştirebilir: yani, ulusal büyümenin odak noktası olarak hizmet vererek.” Ekonomist Lester Thurow ise bilginin önemini şöyle açıklamaktadır: “*Bilgi, servetin yeni dayanak noktasıdır. İleride kapitalistler servetleri hakkında konuştuklarında, bilginin kontrolü hakkında konuşmuş olacaklardır.*” Bir önceki yüzyılda, çelik üretimi ve araba, uçak, tren gibi çeliğin kullanıldığı ürünler sermaye piyasasına hakimdi. Oysa bugün bilginin paha biçilemez bir mal olduğunu ve en iyi üniversitelere sahip ulusların dünyaya hakim olacağını konuşmaktayız. Akademik bilim sayesinde yeni teknolojiler, tıbbi tedavi yöntemleri ve sınırsız gelecekte yaşam standartlarımızı yükseltecek ve ilerlemeyi sürdürecektir bilimsel buluşlar gerçekleşecektir. Bu yüzden de günümüz kapitalistleri bilginin zirvesinde oturan insanlar olacaktır. Onlar yeni kaynakların ve teknolojilerin öncülüğünden sorumlu geleceğin belirleyicileri ve bizlerin bilim adamları olacaklardır. Bundan dolayıdır ki Harvard veya Berkeley gibi araştırma üniversiteleri kendilerini bilginin ilerlemesine adadıklarını belirttiklerinde, bayrakların dalgalandığı ve bandoların çaldığı ulusal şenlik havası oluşacaktır. Üniversiteler, Kerr’in söylediği gibi “ulusal politika enstrümanları”dırlar.

Sermaye birikimi gibi, servet ve iktidar tutkusu uyandıran yaklaşımlar, üniversitelerin araştırma politikalarında ağırlık kazanmaktadır. Üniversiteler ve akademik birimleri, büyük bir firmanın veya günümüz devletlerinin başarılarını artırmak, servetlerini çoğaltmak ve diğerleri üzerindeki nüfuzlarını geliştirme gayretlerindeki tutku ve arzulara sahip kapitalist girişimciler olmuşlardır. Böyle bir ortamda kişi pek çok şey öğrenebilir, ama bu iyi bir eğitim ortamı değildir. (buda çok önemli değildir, çünkü) Dünyanın en iyi üniversitesi olunma kriterinde, ne kadar iyi eğitim verdiğiniz değil, ne kadar bilgi ve servet ürettüğünüz belirleyicilik kazanmıştır. Üniversiteleri saygı unsuru yapan, tüm endüstrileri ve iş dünyasını kontrol etme gücüdür. 19’ncü yüzyıldaki Alman üniversitelerinin elde ettiği prestij gibi, somut bir prestij yöntemi de dünyanın dört bir yanından öğrencileri bir araya getirmeleridir.

Kapitalist bir girişimci olarak üniversiteler diğer girişimcilere bazı yönlerden benzemektedir. Örneğin, şirket yönetiminde olduğu gibi, üst kademedekiler kuralları koyar ve kendilerinden sonra gelecek olanları belirlerler. Büyük şirketlerde olduğu gibi kimse üniversitenin sahibi değildir, ama doğal bir şekilde yönetici elit bir grup tarafından kurum sahiplenilir ve kontrol edilir. Şirketlerde olduğu gibi, üniversiteler de öğrenci, akademisyen, araştırma projeleri ve finansal kaynaklar açısından ve hatta spor aktivitelerinde başarı kazanmak için sürekli bir yarışın olduğu rekabetçi bir ortamdadırlar. Bu nedenden dolayı üniversite çalışanlarının çoğu üniversitelerinin ulusal sıralamadaki yerleri konusunda aşırı hassasiyet göstermekte ve araştırma fonlarını sürdürmek ve artırabilmek için sürekli bir endişe içindedirler.

Üniversiteler, özel sektördeki girişimcilerin yaptığı gibi üniversitelerde çalışanlarından harcamaları kısarak sermayelerini artırmaya ve yeni sermaye yatırımları gerçekleştirmeye çalışırlar. Örneğin, bir sektörde sermaye artırımını için

gereken gelir, bu sektörde çalışanlara daha az ücret ödenerek ve çalışma ortamları ile sağlık giderlerine yapılacak harcamaların mümkün olabilen en düşük seviyede tutulmasıyla gerçekleşmektedir. Üniversiteler de ise bu durum birinci ve ikinci sınıf öğrenciler için yapılması gereken harcamalar kısılarak elde edilen gelir, araştırma fonlarına ve üniversitenin atletik takımına harcanarak gerçekleştirilmektedir. (Zaten) bundan dolayı da bir çok itibarlı üniversitelerde araştırmalara verilen ödüller, öğretime verilenden daha fazladır. Araştırma, yeni bir sermaye yatırımdır. Öğretim (ise) sermayenin bir kurumun (firmanın) alt kademede çalışanlarına dağıtılarak israf edilmesidir. Bilindiği gibi, her firma sermayesini harcamak yerine artırmak ister. Öğretim, sermaye birikim ve yatırım faaliyetinin karşılığı bir durumdur. Ancak, bu durum öğretim ile öğrenciye yatırım yapılamayacağı anlamına gelmez. Buradaki sorun, öğrencilerin olgunlaşmaları 20 ila 40 yılı bulması ki, bu da dönüşüm sürecinde uzun bir zamanı almasıdır. Araştırmaya yapılan yatırımın sonuçları ise 4 veya 5 yılda alınmakta, hem de daha yüksek bir dönüşüm oranı ile.

Üniversiteler ile iş dünyası arasında başka benzerliklerde bulunmaktadır. İş dünyasında, karlılığı artırabilmek için ürünü kalitesizleştiren ve bunu halkla ilişkiler ve reklamlarla örtmeye çalışan tekelleşme arayışı vardır. Üniversitelerde ise eğitim geçici olarak görevlendirilen öğretim üyeleri ve asistanlar ile kalitesizleştirilmekte ve öğretim üyelerinin tekelinde olan bilgiye ulaşanların vay haline. Bu arada, üniversiteler ülke çapında tanınan (yani kamuoyunu etkileyebilecek yetenekte olan) ve yarı profesyonel spor takımlarını destekleyerek üniversitenin ismini devamlı gündemde tutabilecek nitelikte olan profesörler istihdam ederek, dev bir halkla ilişkiler makinesi gibi hareket etmektedirler. Ancak, bunların hiçbiri kötü bir niyetle yapılmamaktadır. Büyük ölçüde bu hedefler, en iyisini üretmeye çalışan ve israfı önleyen kapitalist kurumların doğasındaki rekabet tarafından belirlenmektedir. Kapitalist kurumların (Üniversite veya ticari firma gibi) hedefleri ile müşterilerine, üyelerine ve kamuoyuna olan sorumlulukları arasında geleneksel bir çıkar çatışması vardır. Üniversite boyutunda, öğrenciler hem kurumun kayıtlı üyeleri, hem de müşterileridir, bundan dolayı mümkün olduğunca çok ücret alınıp karşılığında mümkün olduğunca az harcama yapılması alışkanlık haline gelmiş bir yaklaşımdır. Akademisyenler bu çatışmayı teorik yaklaşım - trickle down theory² - ile inkar etmekte veya üstünü kapatmaktadır. Bu yaklaşım ile öğrencilerden elde edilen gelirin araştırmalara aktarılması öğrencinin yararına olacağı ifade edilmektedir. Ünlü araştırmacı akademisyenlerin zorunlu ders yüklerinin azaltılması ve sadece yüksek lisans ve doktora derslerine girme özgürlüğü tanınması taleplerine rağmen, Üniversite Rektörleri onların istihdam edilmesi ve araştırmalarının desteklenmesinin öğrencilerin yararına olduğuna

² (Çevirenin notu) trickle down theory, Reganomy ve Arz Yönlü İktisatçılar tarafından kullanılan bir iktisat politikasıdır. Bu teoriye göre üst gelir grubunun ve sermaye sahiplerinin vergilerinin azaltılması bu grupların yatırımlarını harcamalarını artırarak ekonomik büyümeyi artıracakını ve böylece düşük gelir grupların yaşam standardının yükseleceğini ifade eder.

Üniversite Nedir

gerçekten inanmaktadırlar. (Hatta) rektörler saygın ve ünlü bir (araştırmacı) profesörün 1000 kişilik bir öğrenci grubuna vereceği bir saatlik dersin, öğretim konusunda yetenekli ama araştırmacı olarak pek ünlü olmayan bir öğretim üyesinin vereceği 10 saatlik dersten daha değerli olduğu kanaatinde dirler. Ancak bu ün ve saygınlık ciddi bir araştırma ve yayına dayanan elit sınıfın şöhreti olmalıdır, yoksa kalabalıkların beğenisini kazanan bir şöhret değil. Bir üniversite yöneticisi bu durumu şöyle ifade etmektedir “ İsa Peygamber’in bir üniversitede akademisyen olarak ders vermesine izin verilmez. Tüm yaptıklarına rağmen ne yayını var ki?” Aslında, trickle-down teorisinin bir gerçek payı vardır. Öğrenciler itibarlı üniversiteleri tercih yöntemi, insanların ünlü bir film yıldızının bulunduğu ortama katılma yaklaşımı ile aynıdır. O muhteşemliğin bir parçası olma arzusudur.

Bütün oligarşik seçkinler trickle-down teorisinin meşruiyetine güvenirlir. Örneğin şirket yöneticileri genel olarak şunu söylerler, ”En ucuz çalışma ortamını sağlamaya çalışarak ve ücretler konusunda cimri davranarak amacımız aç gözlülük yapmak değil, elde ettiğimiz bu getirilerle yeni teçhizat ve tesislere yatırım yapmaktır. Böylece rekabetimizi sürdürebileceğiz. Çalışanlarda şirketin sürdürülen başarısından paylarına düşeni alacaklardır.” Aynı şekilde üniversitelerde lisansüstü eğitim ve araştırmalara daha çok destek vermek için lisans öğrencilerine daha az harcama yapmaktadırlar. Akademisyenler “genel olarak, lisans öğrencilerinin doğrudan alamadıkları destekten çok daha fazlasını, öğretim elemanlarımızın yeni bilgi ve becerilerinden elde etmekte olduğunu” söylemektedirler.

Kapitalist bir işletme olarak üniversiteler, öğrencilerin istek ve baskılarına, firmaların sendikalara gösterdikleri tepkinin benzerini aynı nedenlerden dolayı gösterirler. Kaynaklarını dağılımını alt kademe personel yerine üst kademe personelin – ki bunlar kurumun ana yapısını teşkil ederler- hedef ve önceliklerine göre yönlendirirler. Gerçektende, üniversitelerdeki, saygın ve ünlü akademisyenler üniversitelerin sermaye yapılarını oluştururlar ve “Üniversite biziz” demeyi severler.

Üst düzey yöneticiler kurumun kimliği (varlık nedeni) ile kendi kimliklerini (varlık nedenlerini) karıştırdıklarından dolayı daima kurumlarının sermaye ihtiyacını olması gerekenden daha fazla tahmin etme eğilimindedirler. Diğer bir yandan, kurumun sıradan çalışanları kurumlarının sermaye ihtiyacını olması gerekenden daha az tahmin etme eğilimindedirler. (Çünkü) onlar kurumu başarıya taşıyan ve ayakta tutan seçkin yönetici kesimin muhteşem çalışma gayretini ve fedakarlığını dikkate almazlar. Sonuç olarak, kurum çalışanları daima, yöneticiler için elverişli ödüllerin ve kaynak birikiminin oluşturulmasının karşısında olmuşlardır. Üniversite yönetimi ve öğrenciler arasında şiddette dayanan çatışmaların olduğu 1960’ların öğrenci hareketleri, seçkin akademik kurumları kötü bir şekilde etkilemiştir. (Böylece) iş adamlarının işlerini sakın bir şekilde sürdürmenin temel yolunun işçilerin etkisizleştirilmesi olduğunu

Levent AYTEMİZ

bildikleri gibi, aynen tüm üniversite yöneticileri ve öğretim elemanları da kurumlarını başarı ile yönetebilmenin temel faktörünün öğrencilerin etkinliğinin ortadan kaldırılması olduğunu öğrendiler.

Eğer kapitalizmi iktidarını (hakimiyetini) artırmak olarak tanımlarsak, kapitalizm ve sosyalizm arasındaki bilinen karşıtlığın aldatıcı olduğu fikri dikkat çekicidir. Birisi diğerinin zıttı değildir, budan ziyade, aynı ödül için yarışan çıkar gruplarıdır. Sosyalistler de kapitalist birey ve kurumlar gibi sermayelerini -yani güçlerini- artırmak isterler. Aslında sosyalizm ile özel girişimcilik arasındaki bu mücadele iktidar gücünü isteyen entelektüel kesim (genellikle akademisyenler) ile aynı gücü isteyen entelektüel olmayan sınıf arasındaki bir mücadeledir.

Sosyalistler ve özel girişimciler ,her ikisi de, alt kademedan üste doğru olmuş bir geri besleme mekanizmasının ve demokratik bir ortamın mevcudiyetini desteklediklerini söylerler, ancak bu düşünce kendini aldatmacadır. Adam Smith bir keresinde, kapitalistler ne zaman bir araya gelseler, piyasayı kontrol etmek ve tekelleşmek için gizli ittifak oluşturacaklarını belirtmiştir. Başka bir deyişle, Smith, “görünmeyen el mekanizmasının” ancak ve ancak, kapitalistlerin kamu çıkarı aleyhine ittifak oluşturmalarını engelleyecek bir mekanizmanın var olması durumunda işleyeceğine inanmaktadır. Smith bu kontrol mekanizmasının ne olması gerektiği konusunu açık bırakmıştır. - ama belli ki bu mekanizma demokrasidir. Kapitalizm siyasetten asla ayrılmaz, çünkü iktidar gücü daima siyasete bağlı olduğu kadar, ekonomik ve sosyal değerler de bağlıdır.

Üniversitenin ana hedefinin tamamen iktidar gücüne sahip olma olarak belirlenme tehlikesinin; ki nitekim, bunun içinde modern üniversitenin bilim ve çağdaşlaşma dinini ve üniversitenin kendisine biçtiği “ulusal politikanın enstrümanı” olma rolünü kutsallaştırma çabasının arkasında yatan temel düşünce; sadece bilgiyi geliştirmek için harcanan emekleri değerli bir faaliyet olarak kabul eden insan tabiatının çarpık inancıdır. (Bu sayede) diğerleri onların köleleri veya gönüllü ortakları olması gerekecektir. Devletin dini, toplumun oluşumundan günümüze kadar insan topluluğunun bir parçası olmuştur. Modern üniversitelerin hükümet ile olan iş ortaklığı; değerleri ve amaçları otoriteye sahip kişiler tarafından tanımlanan laik bir dinin meşrulaştırılıp kutsanarak devlet dini şeklinde oluşturulmasıdır. (-ki bu din bilim ve çağdaşlaşma dinidir-) Sürec içinde de, iktidar ilişkisi büyük şirketler ve profesyonel örgütler tarafından daha da güçlendirilerek, hırslı ve atılgan alt kademe çalışanlarının elit lider kadrolara sıçrayabilecekleri seçici bir sistem oluşturacaktır.

Bu oyunun adı iktidar kavgasıdır ve demokratik geri besleme ve kontrol mekanizmaları olmaksızın iktidar kullanılmaya başlandığında, daimi olan şey; seçkinlerin “kendi çıkarları doğrultusunda” kitleleri manipüle etmeleridir. Ancak seçkinler asla uzun süre kamu çıkarı yönünde hareket etmezler. Otoritenin yozlaşması durumunda, bilginin tüm getirileri yok sayılır, çünkü bu getiriler

Üniversite Nedir

sermaye birikimini zayıflatır veya üst grubun elindeki iktidarı tehdit ederler. Sanırım, Amerikan kapitalizminin ortak çıkarlar için hareket etmesinin sebebi demokrasimizin olması ve geri besleme yapabilen sendikalarımız bulunmasıdır. Bazı istisnalar dışında, iş dünyasında yada devlette, iktidarın tekelleşmesine engel olmaktayız. Yalnız bırakıldığında, sermaye birikimi seçkin iktidar gruplarını yozlaştırır buda sonunda (iktidarı) iç savaş veya diktatörlüğe götürür, çünkü büyük ölçekli sermaye daima alt kademe çalışanlarının razı oldukları sermaye ve iktidar gücünden daha fazlasını talep eder ve A. Smith'in gözlemediği gibi de, kapitalistler istediklerini elde etmek için daima gizli planlar (fesatlık) içindedirler. Bundan dolayı seçkinler daima kalabalıkları açgözlülük, yalanlar, mitler, yarım bilgiler ve korkular ile motive edip yönlendirerek (baştan çıkararak) teslim alırlar (kontrol ederler).

Üniversiteler de bu teknikleri kurumsallığını satmak için kullanır. Artık üniversiteler eğitim satmamakta, ama onun yerine kazanç getiren meslekler ve ticari nitelikli kariyer yaratan yeni bir kurumsallaşma oluşumu içindedirler. (Böylece), Amerikan toplum tabanının çürümesine ve hiyerarşik yapılanmasına müsaade ederler, çünkü bireylerin hiç olma (toplum içinde kaybeden serseriler konumuna düşme) korkuları kendilerini uzun süre üniversitelerde öğrencilik konumlarını devam ettirmelerini sağlayacak, bu da uzun dönemde, eğitim harçlarının yurt yemekhane fiyatları seviyesine doğru düşüşüne neden olacaktır. (Böylece) üniversiteye kabulde daha hassas yöntemler kullanarak kendi arkadaş ve destekçilerini ödüllendireceklerdir. 25 yılı aşan süre üniversitede çalıştıktan sonra, -sonuç olarak ifade etmeliyim ki- gerçekler onları utandıracağından dolayı üniversiteleri hiçbir zaman samimi bulmamışım. Örneğin, ne zaman kampüslerindeki suç istatistikleri sorulsa, üniversiteler değersiz bilgilerden oluşan karmaşık cevaplar sunarlar.

Daha önce de belirttiğim gibi, sağlıklı kurumlar ve toplumun temeli olan kapitalistik değerleri aşağılamıyorum. Sadece ifade etmeye çalıştığım şey, kapitalizm karşıtı veya anarşist yaklaşımın değer ve hedeflerinin de sermaye birikimi kadar, insanlığın sağlığı ve mutluluğu için temel teşkil ettiği ve değerli olduğudur. Bunlar yukarıdan baskı sonucu oluşturulan değerler yerine, tecrübe sonucu kazanılan olgunluğun yada paylaşılarak, ilgilenilerek, kendiliğinden oluşan veya o anın heyecan ve tadından doğan değerler olmalıdır. Winston Churchill'in ifade ettiği gibi insan yetiştirilir, üretilemez. İktidarın tek merkezde olmaması insanın yetişmesinin ve gelişmesinin temelidir. Bir eğitim kurumunun (insanları) sadece bireyler olarak ayırıştırıp, izole ederek “ yüz yada boğul” demesi yeterli değildir. (Çünkü) bu iktidarın ademi merkezileşmesi anlamına gelmez. Ancak bu, iktidarı merkezileştirip, bireyi güçsüzleştirme tekniği olur. Bunun içindir ki, eğitim ortamında kapitalist girişimci mantığı başarılı olamaz. Evet, çoğunun böyle bir ortamda yüzmeyi öğrenebileceği doğrudur. Ancak , bu başarı hikayeleri, genç, duyarlı, zayıf ve toy olanların silinip gittiği veya güçlülerin kendi amaçları için kullanıldığı Darwinist dünyada hayatta kalma becerisidir.

İktidarı elinde tutanlar sihirli dokunuşlarının başarısız olduğunu daima en son öğrenirler. Bu tür bir yanılsama içinde bulunulduğunda, bir eğitim kurumu olarak üniversitenin tüm değerleri olumsuz etkilenir. İktidarda bulunanları koruma ve kendi açıklığını giderme zorunluluğu içinde bulunulan bir ortamda, kendi çıkarlarını düşünmeden gerçeğin – doğrunun- peşinden koşmak söz konusu olamaz. Sadece kurumun hedeflerine inananların ödüllendirildiği bir ortamda insan yetiştirilemez. İktidarda bulunanlar, kurumsal hedefleri ve sorumluluklarından dolayı insani boyutlarının bir kısmını kaybetmiş ve hayata karşı duygusal tepkilerinin sınırlanmış olduğunu fark edeceklerdir. Pek çok üniversite rektörünün söylediği gibi *“Biz kendi görüş ve politikalarımızı üniversiteye uygulamak için burada bulunmuyoruz. Biz ona hizmet için buradayız.”*

Öğrenci okurlarıma şu söylemeliyim: sadece kapitalist mantıkla işleyen bir kurum -özellikle dürüst ve idealist bir monopol olduğunu iddia edenler - bireyin yetişmesi açısından çok tehlikeli bir yerdir. Şöyle ki, sizlerin ihtiyaçlarınızı ve hedeflerinizi bilmiyorlar yada bilmek istemiyorlar, çünkü bunu yapmaları kaynak maliyetlerini artıracak ve iktidar güçlerini azaltacaktır. Sadece sizleri kendi ihtiyaç ve hedeflerine hizmet edecek kalıplara sokmak istiyorlar. Böyle bir ortamda insanlık değerleriniz kolayca kaybolacaktır. Tüm bunlardan sonra, unutulmamalıdır ki, öğrenciler sınırlı yaşam süreleri ve bu dünyanın kurum ve organizasyonlarıyla çelişen hedeflere sahip insanlardır. Genç ve kolayca etkilenen bireyler olarak, tüm diğer değerleri dışlayıp sadece sermaye birikimini amaç edinmiş bir kuruma katılırsanız, kaçırılmış olduğunuz gerçek eğitimi veya sahip olabileceğiniz kişisel gelişim ortamını hiçbir zaman öğrenemeyeceksiniz. Gelişmenizi tamamen gerçekleştiremeyebilirsiniz, çünkü tüm göreceğiniz, statü ve prestij tutkusuna dayanan iktidar ilişkileridir. Kendinize inanabileceğiniz bir dürüstlük ve özgüven geliştirmek yerine, kurumunu tatmin eden ve imajının sürdürülebilirliğini sağlamaya dayanan kendinizi değerlendirme bilincini geliştireceksiniz. Başarılı ve sağlıklı bir toplumun temelini kişisel çıkar olduğuna inanan yanlış düşünceye sahip olarak yetişeceksiniz. Hayatın bir çok harika ve eğlenceli tarafını kaçıracaksınız; çünkü kurumsal hedefler, kurumun dışında kalan duygusal ve entelektüel fırsatlardan ve bunlara ayıracağınız zamandan sizleri mahrum edecektir. Başkalarını kullanan bayağılaşmış birisi olacak ve bu hayat oyununda bireyin ya kaybeden yada kazanan olduğuna inanmayı öğreneceksiniz. Kazananların sadece büyük ölçekli kurumların yönetim kademesinde bulunan seçkin grubun olduğuna inanacaksınız. Öyle bir noktaya geleceksiniz ki, yaşamın tek hedefinin erk ve servet sahibi olmak olduğunu düşüneceksiniz. Bunlar doğru değerler değildir ve bunlar, yaşamın sizden ve sizin ondan beklentilerinizi öğrenmeden –ki belki de hiçbir zaman öğrenemeyeceğiniz beklentiler olacaktır - bir çok olumsuzlukları ve trajedileri birlikte getirecektir.

Özetle: Eğer bilgi güç ise, üniversitelerde, her kapitalist girişimci gibi, büyük bir açgözlülük, hırs ve kendi çıkarı için bu gücün peşinde

Üniversite Nedir

koşmaktadır. Açık bir şekilde ifade etmek gerekirse, güç yozlaştırır. Günümüz üniversitesi, bilgi aracılığıyla gücü elde etme çabasına içinde olan insan benliğine verdiği zararın farkında değildir. (Artık) üniversite için iyi olan her şeyin, insanlık için iyi olduğu düşüncesi hakim olmaya başlamıştır. Üniversiteler saptırılmış duygular ve hayal dünyası içinde kaybolmaya başlamıştır; ya üniversitenin hedef ve ihtiyaçlarının hizmetkarı, yada bilim ve ilerlemenin karşısındadır.

Buradan kapitalistler (ki benim gibi) veya üniversite öğretim üyelerinin şeytan oldukları anlamı çıkarılmamalıdır. Bizler iyi arzular içindeyiz.. Sermaye birikimi modern hayatın vazgeçilmez bir parçasıdır. İktidar ile bireysellik arasındaki denge olmaksızın, teknolojik olarak ilerlemiş ve üstün bir uygarlığa sahip olamayız. Ancak, demokrasi olmaksızın kapitalist mantıkla oluşturulan bir kurum eğitim kurumu değildir. Burası, kurum olarak, seçkinlerin amaç ve değerlerine ve kendisinin hayatta kalıp gelişmesine adanmış bir yerdir. Kendisi iktidarın peşindedir ve amaçlarına hizmet eden öğrencileri ve öğretim üyelerini bilinçsizce manipüle etme eğilimindedir. Sermaye oluşturmayı öğrenmek güzel bir şeydir, ancak bu sadece eğitimin yarısıdır. Mevcut durum gösteriyor ki, sizlerin olgun bir insan olması için eğitiminizin kalan diğer yarısını, sınıf dışında, hatta belki de üniversite dışında almalısınız.